

8 - Milli Vicdanı Güçlendirmek

Toplumcul sınıflar bablıca, üç bölüme ayrılır: Aile toplulukları, politik topluluklar ve meslek toplulukları bunlar arasında en ön politik topluluklardır. Çünkü politik bir topluluk kendi başına yapayan, bağımsız veya yarı bağımsız bir kuruldur. Aile grupları grupları ise bu kurulların parçaları, bölümleri niteliindedir. Yani politik kurumlar birer sosyal organizmadır: aile grupları bu organizmanın hücreleri, meslek sınıfları da organları gibidir. Bundan dolayıdır ki aile ve meslek topluluklarına ikirci derece topluluklar adı verilir.

Milli Vicdanı Güçlendirmek
(Ziya Gökalp - Türkçülüğün Esasları)

Toplumcul sınıflar bablıca, üç bölüme ayrılır: Aile toplulukları, politik topluluklar ve meslek toplulukları bunlar arasında en ön politik topluluklardır. Çünkü politik bir topluluk kendi başına yapayan, bağımsız veya yarı bağımsız bir kuruldur. Aile grupları grupları ise bu kurulların parçaları, bölümleri niteliindedir. Yani politik kurumlar birer sosyal organizmadır: aile grupları bu organizmanın hücreleri, meslek sınıfları da organları gibidir. Bundan dolayıdır ki aile ve meslek topluluklarına ikirci derece topluluklar adı verilir.

Politik oluşumlar da, bablıca, üçe ayrılırlar: Klan, topluluk ve toplum.

Klan, bir kavimden yalnız küçük bir kısmının politik bir kurul halini alması ile oluşur. Mesela bir kavim bağımsız apiretlere ayrıl apiretlerden her biri bir klandır. Yükel kavimler, hep bu klan hayatını yaparlar. Bir zaman gelir ki klanlardan biri diğerini feth ederek egemenliği altına alır. Fakat içine aldığı klanlar genellikle altına alır. Fakat içine aldığı klanlar genellikle kendi kavimden apiretler değildir. Başka kavimlere veya başka dinlere mensup klanları yenerek kendi egemenliğine aldığından oluşan yeni kuruluş bütünlüğünü kaybeder: farklı kavimlere ve dinlere mensup klanlardan kurulu bir karışım biçimini alır. Bu karışıma topluluk adı halde, bütün feodal beyliklerle bütün imparatorluklar topluluk özelliindedirler. Çünkü, bu politik organizasyonlarda başka başka kavimlere ve dinlere mensup klanlar vardır.

Yine bir zaman gelir ki, bu topluluklar da dağılmağa başlar. İmparatorlukların içinde, dil ve milli kültür bakımından ortak vicdan ortak ülkeye sahip bir milliyet halini alır. Bu milliyet, milli vicdana sahip olduktan sonra artık uzun süre bağımlı halde kalmaz. Ergeç, politik bağımsızlığı elde ederek, bağımsızlığına sahip politik bir kurul haline girer. Yüpte, ancak, u bütünlüğe ulaşmış oluşuma toplum adı verilebilir. Bu toplumlara aynı zamanda, millet adı da verilir. Demek ki, gerçek toplumlar ancak milletlerdir; ancak kavimler, birdenbire, millet haline giremezler. Klanlar halinde, sosyal hayatın adeta çocukluk devresini geçirirler. Nihayet, imparatorluğun zulmüne katlanmayarak, bağımsız haya yapamak üzere topluluktan ayrılırlar.

Topluluk hayatı esir kavimler için zararlı olduğu derecede egemen kavim için de zararlıdır. Buna, kendi kavimimizden daha açığı bir örnek olmaz: Türkler, Osmanlı İmparatorluğu'nun kurucusu iken, bu topluluğun oluşturduğu feodalizm içinde kul durumuna düptüler. Aynı zamanda, hayatlarını bu topluluğa asker ve jandarma görevlerini yerine getirmekle geçirdiklerinden, kul ve ekonomi bakımından yükselmeye zaman bulamadılar. Diğer kavimler. Osmanlı topluluğundan kültürlü, medeni ve zengin bir halde ayrılırken; zavallılık Türkler, ellerindeki kıyık bir kıyıkla eski bir saptandan başak bir mirasa sahip olamadılar.

Bununla beraber, bir insan için çocukluk ve çiraklık devirlerinden geçmek nasıl zorunlu ise bir kavim için de klan ve topluluk stajlarının yapmak öylece zorunludur. Her kavim, ancak bir aşamalardan geçtikten sonradır ki, toplum ve millet haline gelebilmektir.

Bu kadar var ki, toplum hayatına çabuk ulaşan egemen bir millet, topluluk devrini daha az zararlı olarak geçirebilir. Mesela İngiliz kavmi henüz iskoçya ya ve İrlanda ülkelerini fethetmeden önce, toplum halini almıştı. Halkın seçtiği millet vekilleri, lordlar birleşerek, memleketi yönetiyorlardı. Saray, bir gölgeden ibaret kalmıştı. Bundan dolayı bütün meseleler sarayın çıkarına değil faydasına uygun bir biçimde hallediliyordu. İngiliz kavmi, bundan beş yüz yıl önce düşünüp karar veren, uyanık bir millet haline girmişti. Yüzyıllarca İngiliz parlamentosu, sadece Anglo-Saksonlardan oluşmak partıyla görüşmeler yaptı. Yüçlerinde milli politik engel olacak hiçbir yabancı eleman milli olmayan akımlar sürükleyecek hiçbir yabancı fert yoktu.

İngilizler, tam dört yüz sene, bu içten meşrutiyet hayatını yalnız kendi aralarında yapadığından milli kültürlerini ve milli karakterleri bozulmaz ve deşipmez bir manevi kuvvet haline getirdikten sonradır ki, iskoçya, gal ve İrlanda ülkelerini fethederek İngiltere'ye kattılar. Fakat bu katma, yalnız politik bir katmadan ibaretti. Hiç bir zaman İngilizler bu üç yabancı kavmin İngiltere toplumuna Anglo Saksın milletine katılmasına imkan tanımadılar ülke sanki yine eskisi gibi yalnız İngilizcilerden ibareti gibi, sadece İngiliz çıkarı ve İngiliz ideali bakımından yönetildi. Daha sonraları, Amerika gibi, Hindistan gibi, Güney Afrika gibi, Mısır gibi Avustralya gibi sömürgelere ve kolonilere sahip oldular. Fakat, yine daima Parlamento İngiliz Parlamentosu halinde, kabine Anglo Sakson kabinesi halinde kaldı. İngiliz milleti, gittikçe büyüyen bu politik topluluk içinde, kendi benliğini bir an için olsun hiç unutmadı. Yüpte, İngiliz milletinin, yüzyıllardan beri, dünya politikasında egemenliğini elinde bulundurmasının nedeni budur.

Görülüyor ki, bir kavim, ancak kendi kendini milli bir parlamento ile yöneten gerçek bir millet haline geldikten sonra, yüksek ve içten bir toplum hayatı yapabilir. Avrupa'nın diğer kavimleri, bu gerçeği pek geç anlayabildiler. Çünkü, iki yüz yıl öncece kadar, Avrupa'nın diğer bölgelerinde halkla ve ülkeler hükümdar ailelerinin esirleri ve malikaneleri hükmünde idiler. Bir

hükümdar, kızıynı evlendirirken, yurdunun bir bölümünü ona çeyiz olarak verebilirdi. Bir hükümdar , vilayetlerinden birini başka bir hükümdara hediye edebilir veya satabilirdi. Miras yoluyla, memleketin bir kısmı yabancı bir hükümdarın eline geçebilirdi. Kısa zamanda halkların, kavimleri hiçbir varlığı hesapta hiçbir yeri yoktu. Devlet demek, hükümdar demektir. Bu ilke yalnız XIV. Louis'ün devrinde değil, İngiltere'nin tarihinde, bütün Avrupa devletlerinin politikada tuttukları yol bundan ibaretti.

Fakat milliyet devresi, sonunda diğer Avrupa kavimleri için de gelip çattı. Hollandalılar, Fransızlar, v.d. kendi kendileri yöneten birer millet halini almaya başladılar. Tarih, genel bir kural olarak gösteriyor ki, her nereye milliyet ruhu girdiyse orada büyük bir ilerleme ve gelişme akımı doğdu. Politika din, ahlak, hukuk, estetik, bilim, felsefe, ekonomi, dil hayatlarının hepsini gençlik, içtenlik tazelik geldi. Her şey yükselmeye başladı. Fakat, bütün bu gelişmelerin üstünde olarak, yeni bir karakterin oluştuğunu ve karıştırmalı, tarih haber veriyor. Milli vicdan nerede oluşmuşsa artık orası sömürge olma tehlikesinden sonsuza kadar kurtulmuştur.

Gerçekten de, bugün milletler cemiyeti Almanya'ya bir sömürge halinde Fransa'ya sunsa acaba Fransızlar bu hediye kabul edecekler mi? Macaristan'ın, Romanya'nın, Bulgaristan'ın, Yunanlıların mandası altına koymak istersek, bu iki devlet bu mandaları kabul edebilir mi? Püfhesiz hayır! Çünkü mandası altına girecek ülkelere egemen olmak ister. Halbuki milli vicdanı uyarmış bir ülkeye kocaman ordular gönderilse bile orada en küçük bir nüfuz kazanma mümkün değildir. İngilizlerin Trakya ile İzmir'i Yunanlıların, Adana ve çevresini Fransızların, Antalya ve İtalya mandası altına vermesi, İstanbul'u kendi eline geçirmek içindi. Bütün bu devletlerin Anadolu milli vicdanının uyandırdığı Yunan ordularının milli ayaklanma karışığında buz gibi eridiğini görünce, bu ham sevdalardan vaz geçmeye başladılar. Amerika'nın ne Ermenistan'da, ne Türkiye'de manda kabulüne yanaşmaması da buralardaki milli vicdanın piddetini görmesinden dolayıdır. Halbuki, İngilizlerle Fransızlar Arabistan'ı aralarında bölüşmekte hiçbir sakınca görmediler. Çünkü bütün aşiretlerin klan hayatı yapmayan beylikleri henüz toplum devresine gelmemiş olan Arabistan'da milli vicdan henüz uyanmamış olduğunu biliyorlardı.

Görülüyor ki, son yüzyıllarda, milli vicdanın uyandırdığı yerlerde, artık imparatorluk kalamıyor, sömürge hayatı devam edemiyor. Avusturya ve Türkiye İmparatorluklarının dağılması Birinci Dünya Savaşı'nın bir sonucu değil. Birinci Dünya Savaşı daha önce esaslı nedenlerin hazırlanmış olduğu sonucun meydana çıkmasını rastgele bir sebep olmaktan başka bir rol oynamadı. Diğer imparatorlukların içinde yapmayan kavimlerin arasında milli vicdana sahip ve artık esir olarak yapamaması mümkün olmayan ideal sahibi milletler bulunmasaydı. Birinci Dünya Savaşı bu imparatorlukları deviremezdi. Nasıl ki Alman devleti uyumlu bir millettense için Fransızların bu kadar yıkıcılığına rağmen bir türlü yıkılmıyor. Hamta, ileride Avusturya topluluğundan Avusturya Almanları ile birleştirebileceği için, Birinci Dünya Savaşı'ndan daha kuvvetli çıkmıştır da denebilir.

Bir taraftan Avrupa'da bu sonuç doğarken, diğer taraftan Asya'da başka sonuçlar doğuyordu. Suriye, Irak, Filistin, Hicaz ülkeleri Türkiye topluluğundan ayrılmakla beraber, bağımsızlıkta kavuşamadılar. Çünkü, buralarda o Turan insanların milli vicdanı uyanmamıştı. Püfhesiz, buralarda da milli vicdan uyandırdığı gün, artık Fransız ve İngiliz mandaları bir saniye bile duramayacaklardır. Nasıl ki İngiltere devleti, Birinci Dünya Savaşı'ndan galip çıkmakla beraber, İrlanda'nın, Malta'nın, Mısır'ın özelliklerini yani bağımsızlıkta doğru ilk adımlarını kabul etmek zorunda kaldı. Avustralya, Kanada, Yeni Zelanda gibi Anglo - Saksonların yerleştikleri ülkelerde taam özellikler verme zorunluluğunu duydu. Tarihin ve bugünün bu tanıklıkları bize gösteriyor ki, bugün Avrupa'da milli vicdana sahip olmayan hiçbir kavim kalmamıştır. Buna Avrupa'nın hiçbir ülkesinde sömürge kurmaya imkan yoktur.

İslam dünyasında da artık sömürge hayatına son vermek için, Müslüman kavimlerde milli vicdanı kuvvetlendirmekten başka çare yoktur-

Bir zamanlar, İslam birliği ideali Müslüman kavimlerin bağımsızlıkta kavuşmalarını, ülkelerini sömürge halinden kurtulmasını sağlıyordu. Halbuki pratik tecrübeler gösterdi ki, İslam Birliği, bir taraftan teokrasi ve klerikalizm gibi gerici akımları doğurduğundan, öte yandan da İslam dünyasında milliyet ideallerinin ve milli vicdanların uyanmasına katkı bulduğundan Milliyet kavimlerin ilerlemelerine engel olduğu gibi, bağımsızlıklarına da engeldir. Çünkü İslam dünyasında milli vicdanın gelişmesini önlemek, Müslüman milletlerin bağımsızlıklarına engel olmak demektir. Teokrasi ve klerikalizm akımları ise, cemiyetlerin geri kalmasına, hatta gittikçe gerilemesine en büyük nedendir.

O halde, ne yapmalı? Her şeyden önce, gerek ülkemizde gerek diğer İslam ülkelerinde daima milli vicdanı uyandırmaya ve kuvvetlendirmeye çalışmalı. Çünkü, bütün ilerlemelerin kaynağı milli vicdan olduğu gibi, milli bağımsızlığın doğuş yeri de, dayanak odur.